

#01'2009

4
EDITORIAL

7-69 DOSSIER

crisis Obama Ciudadano 2.0 exclusión migracions
impacte ciberdemocràcia Twitter future tòxic Euribor
recesión subprime riquesa **TIC** politics colapse

70-77
WALK THE TALK

86-91
ZOOM IN

92-99
CONVERSA

78-85
EL PERSONATGE

100-103
SENSE FILS

MÓN UOC

15 ANYS

xarxa innovación future digital societat objectius
information comunitat inquietud e-learning qualitat
graduates tecnologia

Una nova societat. Sí, podem

Igual que la caiguda del Mur va precipitar el final de la Guerra Freda i va obrir les portes a un nou món globalitzat i interconnectat, la crisi financera desfermada el 2008 ha sacsejat els darrers pilars de la societat postindustrial i ha animat les reflexions sobre un canvi de model i d'actitud davant d'un món que presenta els primers símptomes de col·lapse. Les relacions entre els estats, els organismes multilaterals, les empreses, els centres de coneixement i la societat en general no s'han transformat a la mateixa velocitat que ho estan fent les relacions entre les persones i això ha augmentat la sensació de desconcert i desconfiança cap a unes

De la misma manera que la caída del Muro precipitó el final de la Guerra Fría y abrió las puertas a un nuevo mundo globalizado e interconectado, la crisis financiera desatada el 2008 ha sacudido los últimos pilares de la sociedad posindustrial y ha animado las reflexiones sobre un cambio de modelo y de actitud ante un mundo que presenta los primeros síntomas de colapso. Las relaciones entre los estados, los organismos multilaterales, las empresas, los centros de conocimiento y la sociedad en general no se han transformado a la misma velocidad que lo están haciendo las relaciones entre las personas, y ello ha aumentado

Just as the fall of the Wall precipitated the end of the Cold War and opened the way to a new globalised and interconnected world, the devastating financial crisis of 2008 has shaken the foundations of post-industrial society and provoked a lot of thought about changes to the current model and attitudes, in the face of a world showing the first symptoms of collapse. The speed of change in relations between states, multilateral organs, companies, centres of knowledge and society in general have not been matched in personal relations. This has increased the sense of confusion and distrust towards institutions which appear to refuse to

institucions aparentment negades per gestionar el canvi que la situació actual requereix.

Durant gairebé dues dècades, internet i la seva xarxa, la web, ha permès construir un món virtual divers instantàniament connectat (tot i les persistents barreres tecnològiques, lingüístiques, polítiques, de drets comercials, d'alfabetització digital i d'accessibilitat) que s'ha avançat als canvis organitzatius del món real i que, gràcies a les noves possibilitats de les eines col·laboratives (l'anomenada Web 2.0), ha aconseguit uns nivells de participació i universalització del coneixement impensables per als fundadors de Nacions Unides i els promotors de

la sensación de desconcierto y desconfianza hacia unas instituciones aparentemente negadas para gestionar el cambio que la situación actual requiere.

Durante casi dos décadas, internet y su red, la web, ha permitido construir un mundo virtual diverso instantáneamente conectado (a pesar de las persistentes barreras tecnológicas, lingüísticas, políticas, de derechos comerciales, de alfabetización digital y de accesibilidad) que se ha avanzado a los cambios organizativos del mundo real y que, gracias a las nuevas posibilidades de las herramientas colaborativas (la llamada Web 2.0), ha conseguido unos niveles

implement the change which the current situation demands.

For almost two decades, the Internet and its network, the Web, has enabled the construction of a diverse, instantly-connected virtual world (despite the persistent hindrance of technological, linguistic, political, commercial rights, digital literacy and accessibility barriers) which has advanced to the organisational changes in the real world and which, thanks to the new possibilities offered by collaborative tools (the so called Web 2.0) has achieved levels of participation and of the universalisation of knowledge that were unimaginable to the founders of

la Declaració Universal dels Drets Humans, de la qual s'acaben de complir 60 anys.

És lícit preguntar-se si la xarxa ha tornat la democràcia a la societat o si ha estat la pròpia societat la que, en benefici de la globalització i de la necessitat de construir un nou ordre amb noves relacions i regles del joc, ha aprofitat la xarxa per créixer en democràcia. Sigui quina sigui la resposta, el canvi de líder a l'encara superpotència, els Estats Units, ha demostrat que el camp de batalla de les relacions poder-media-societat s'ha traslladat a la xarxa.

Manuel Castells i Ethan Zuckerman destaquen que l'activitat desbordant de Barack

de participación y universalización del conocimiento impensables para los fundadores de Naciones Unidas y los promotores de la Declaración Universal de los Derechos Humanos, de la que acaban de cumplirse 60 años.

Es lícito preguntarse si la red ha devuelto la democracia a la sociedad o si ha sido la propia sociedad la que, en beneficio de la globalización y de la necesidad de construir un nuevo orden con nuevas relaciones y reglas del juego, ha aprovechado la red para crecer en democracia. Sea cual sea la respuesta, el cambio de líder en la aún superpotencia, Estados Unidos, ha demostrado que el campo de batalla

the United Nations and the promoters of the Universal Declaration of Human Rights, which has just celebrated its 60th anniversary.

It is a valid question to ask whether the net has returned democracy to society or if it was society itself, benefitting globalisation and the need to construct a new order with new relations and rules of play, which has taken advantage of the net to grow in democracy. Whatever the answer, the recent change of leader in what remains a superpower, the United States, has proved that the battlefield in power-media-society relations has been transferred to the net.

Obama a la xarxa no només li ha garantit una major difusió i popularitat, sinó que ha permès als seus simpatitzants expressar i compartir les raons per les quals creien fermament en el missatge del canvi. El "Yes, we can" no hauria arrelat tant als Estats Units i arreu del món si no fos per internet, uns assessors que saben

>>

de las relaciones poder-media-sociedad se ha trasladado a la red.

Manuel Castells y Ethan Zuckerman destacan que la actividad desbordante de Barack Obama en la red no sólo le ha garantizado una mayor difusión y popularidad, sino que ha permitido a sus simpatizantes expresar y compartir las razones por las que creían firmemente en el mensaje del cambio. El "Yes, we can" no habría arraigado tanto en Estados Unidos ni en el mundo entero si no hubiera sido por internet, por unos asesores que saben moverse en los entornos políticos virtuales y por un electorado que pertenece a la generación de los videojue-

>>

Manuel Castells and Ethan Zuckerman underline the fact that Barack Obama's overwhelming activity on the net not only guaranteed him greater spread and popularity but also allowed his supporters to express and share their reasons for believing firmly in his message of change. "Yes, we can" would not have had such an impact in the United States, or in the world at large, if it had not been for the Internet, for advisors who know how to operate in the environment of virtual politics, and an electorate which is part of the generation which grew up with video games and navigating on the World Wide Web.

>>

≤

moure's en els entorns polítics virtuals i un electorat que pertany a la generació dels videojocs, que ha crescut navegant per la World Wide Web.

El fundador de les tres w, Tim Berners-Lee, conscient que la xarxa és molt jove, que no hem explotat totes les seves possibilitats, que encara no és accessible ni comprensible per a tothom, que s'ha convertit en l'escenari on primer succeeixen els esdeveniments, advoca per una autoregulació de la xarxa i defensa aferrissadament la seva neutralitat. "Potser no som conscients de fins a quin punt la neutralitat és vital per a la democràcia, per al lliure mercat

≤

gos, que ha crecido navegando por la World Wide Web.

El fundador de las tres w, Tim Berners-Lee, consciente de que la red es muy joven, de que no hemos explotado todas sus posibilidades, de que aún no es accesible ni comprensible para todo el mundo, de que se ha convertido en el escenario donde primero suceden los acontecimientos, aboga por una autorregulación de la red y defiende obstinadamente su neutralidad. "Tal vez no seamos conscientes de hasta qué punto la neutralidad es vital para la democracia, para el libre mercado y, en general, para una sociedad sana", alerta. Sir Tim

≤

The WWW founder, Timothy Berners-Lee, aware that the net is still very young and that we have not yet explored all of its possibilities, that it is still neither accessible nor comprehensible to everyone, and that it has become the stage upon which events first take place, advocates self-regulation of the net and fiercely defends its neutrality. "We may not be conscious of the degree to which neutrality is vital to democracy, to the free market and generally, to a healthy society," he warns. Sir Tim is fighting for universal access to the Web and is convinced that soon we will have computers that understand the information that we download

i, en general, per a una societat sana", alerta. Sir Tim lluita per l'accés universal a la web i està convençut que ben aviat aconseguirem que l'ordinador entengui la informació que ens descarreguem d'internet. Fins que això passi haurem de seguir vetllant per no cometre a la xarxa els mateixos errors que ens van conduir a la parcel·lació, colonització i explotació dels recursos del planeta. Tenim l'oportunitat de globalitzar el coneixement i, amb ell, construir una societat més lliure, democràtica i benestant. Si, podem, sempre i quan no oblidem que nosaltres és més important que jo. ■

Imma Tubella | Rectora de la UOC

lucha por el acceso universal a la web y está convencido de que muy pronto conseguiremos que el ordenador entienda la información que nos descargamos de internet. Hasta que eso ocurra, tendremos que seguir velando por no cometer en la red los mismos errores que nos condujeron a la parcelación, colonización y explotación de los recursos del planeta. Tenemos la oportunidad de globalizar el conocimiento y, con ello, construir una sociedad más libre, democrática y acomodada. Si, podemos, siempre y cuando no olvidemos que nosotros es más importante que yo. ■

Imma Tubella | Rectora de la UOC

from the Internet. Until that happens we have to remain vigilant that we do not commit the same errors on the net which led to the division, colonisation and exploitation of the planet's resources. We have the opportunity to globalize knowledge and construct, with it, a society that is more free, democratic and well off. Yes, we can, so long as we do not forget that the collective we is more important than I. ■

Imma Tubella | President of the UOC

WALK IN #01'2009

La revista trimestral de la UOC

Director: Eric Hauck
Director acadèmic: Josep Lladós
Directora d'art: Tere Guix
Coordinadores editorials: Rosa Mercader i Lali Sandiumenge
Realització editorial: líniazero edicions

Redactora en cap: Ester Medico
Redactors: Marta Espar, Leo Ruffini, Lali Sandiumenge
Redacció Món UOC: Jose Medina, Lluís Rius, Anna Torres, Cristóbal Zamora

Col·laboradors: Óscar Aguer, Lluís Bassets, Mustapha Cherif, Frederic Eckhard, Josep Lladós, Antoni Meseguer, Albert Puig, Ramon Ribera, Xavier Rubert de Ventós, Elisabet Ruiz, Jaume Subirana, Joan Torrent, Jordi Vilaseca

Il·lustracions: Joan Negrescolor
Fotografia: David Campos i Joan Roca de Viñals
Infografies: Marta Sagarra

Maquetació: Miriam Suso
Traducció: Mary Black, Abel Camprubí, Ferran Esteve, Maria Faidella
Impressió: Syl
Tiratge: 55.000 exemplars

Una publicació de l'Àrea de Comunicació de la UOC

Av. Tibidabo, 39-43
08035 Barcelona
Tel. 93 253 23 00
www.uoc.edu
walkin@uoc.edu

Subscripcions:
walkin@uoc.edu

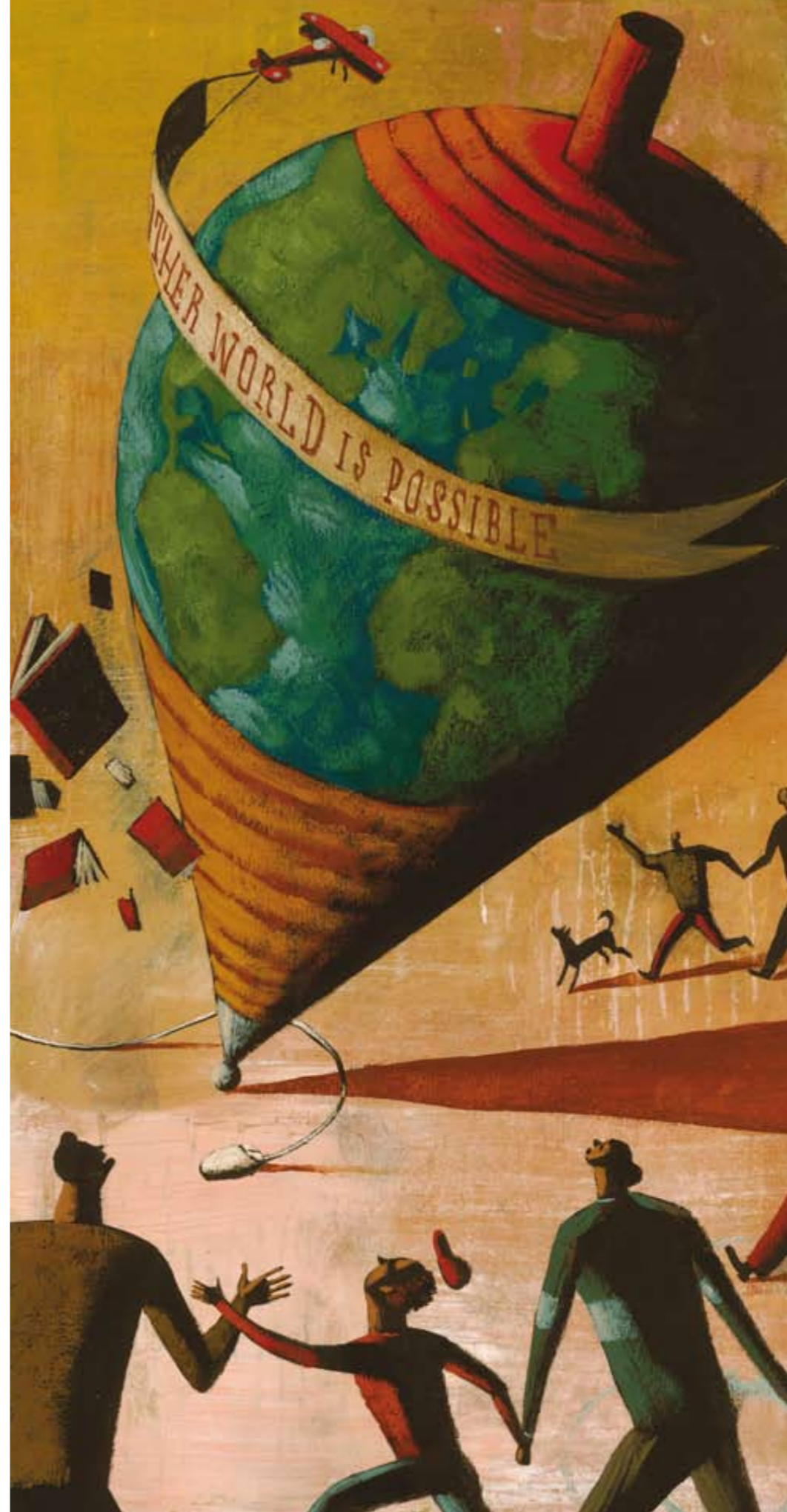
Dipòsit legal: B-54843-08
ISSN: 2013-2549

Si no s'indica el contrari, els textos, fotografies i il·lustracions de Walk In estan subjectes a una llicència de reconeixement no comercial i sense obres derivades (3.0 Espanya) de Creative Commons. Es poden copiar, distribuir i comunicar públicament sempre que es citi l'autor i el nom de la revista, i no se'n faci ús comercial ni obra derivada. Consulteu la llicència completa a creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/deed.ca

www.uoc.edu

DOSSIER

- 8 **Canvi als EUA / Cambio en EEUU / Change in the USA / Lluís Bassets**
- 20 **MANUEL CASTELLS**
La revolució Obama / La revolución Obama / The Obama Revolution / Ester Medico
- 30 **Cap a la ciberdemocràcia / Hacia la ciberdemocracia / Towards Cyberdemocracy / Marta Espar**
- 40 **El futur de l'ONU / El futuro de la ONU / The future of the UN / Frederic Eckhard**
- 46 **Radiografia d'una crisi / Radiografía de una crisis / Radiography of a crisis / Josep Lladós et al.**
- 52 **L'impacte sobre les economies del sud / El impacto sobre las economías del sur / The impact on the economies of the South / Mustapha Cherif**

EL LLEGAT TÒXIC QUE REP OBAMA

Lluís Bassets

Lluís Bassets és director adjunt i responsable de l'àrea d'Opinió del diari *El País*, del qual va ser corresponsal a París i Brussel·les. Nascut a Barcelona el 1950, va treballar també a *TeleXpres* i a *Diari de Barcelona*, i va fundar i dirigir la revista *El Món*. És autor del bloc *Del Alfiler al Elefante* (blogs.elpais.com/lluís_bassets/) dedicat a l'anàlisi sobre política internacional i ha publicat el llibre *La oca del señor Bush: Cómo los neocons han destruido el orden internacional desde la Casa Blanca* (Ediciones Península, 2008).

Lluís Bassets es director adjunto y responsable del área de Opinión del periódico *El País*, del que fue corresponsal en París y Bruselas. Nacido en Barcelona en 1950, trabajó también en *TeleXpres* y *Diari de Barcelona*, y fundó y dirigió la revista *El Món*. Es autor del blog *Del Alfiler al Elefante* (blogs.elpais.com/lluís_bassets/), dedicado al análisis sobre política internacional, y ha publicado el libro *La oca del señor Bush: Cómo los neocons han destruido el orden internacional desde la Casa Blanca* (Ediciones Península, 2008).

Lluís Bassets is the Deputy Director and Head of the Opinion Section at the *El País* newspaper, where he has also worked as a correspondent in Paris and Brussels. Born in Barcelona in 1950, he also worked at *TeleXpres* and *Diari de Barcelona*, and he founded and edited the magazine *El Món*. He is the author of the blog *Del Alfiler al Elefante* (blogs.elpais.com/lluís_bassets/) devoted to analysing international politics and has recently published the book *La oca del señor Bush: Cómo los neocons han destruido el orden internacional desde la Casa Blanca* (Ediciones Península, 2008).

Poques presidències dels Estats Units han hagut d'enfrontar una situació tan complicada com la que ha trobat Barack Hussein Obama en prendre possessió del càrrec a Washington el 20 de gener, en l'acte solemne de la Inauguració Presidencial. Dues guerres obertes a l'Iraq i a l'Afganistan i una recessió galopant són les peces majors que es troba el nou president a la taula del despatx. La desastrosa presidència de George W. Bush i el llegat tòxic que deixa obligaran el nou inquilí de la Casa Blanca a una redefinició política de gran envergadura: de cara endins, amb una reconducció del paper de l'Estat federal en l'economia i la vida pública en general, i de cara enfora, amb una reformulació estratègica del paper dels Estats Units al món. De fet, tot això ho ha avançat ja el nou president, pressionat pel temps, abans mateix de la presa de possessió, accelerant la formació del nou Govern i enunciant els plans de treball que començarà a aplicar a partir del 21 de gener.

>>

EL LEGADO TÓXICO QUE RECIBE OBAMA

Pocas presidencias de Estados Unidos han tenido que enfrentarse a una situación tan complicada como la que se ha encontrado Barack Hussein Obama al jurar el cargo en Washington el 20 de enero, en el acto solemne de la Inauguración Presidencial. Dos guerras abiertas, en Irak y en Afganistán, y una recesión galopante son las piezas mayores que el nuevo presidente tiene sobre la mesa de su despacho. La desastrosa presidencia de George W. Bush y el legado tóxico que deja obligarán al nuevo inquilino de la Casa Blanca a una redefinición política de envergadura: de puertas adentro, reconduciendo el papel del Estado federal en la economía y la vida pública en general; de puertas afuera, reformulando estratégicamente el papel de Estados Unidos

>>

THE TOXIC LEGACY INHERITED BY OBAMA

Few presidents of the United States have had to face such a complicated situation as the one that Barack Hussein Obama has encountered when taking office as the president in Washington on the 20th of January in the solemn ceremony of Inauguration. Two wars currently being fought in Iraq and Afghanistan and a rampant recession are the main issues that the new president finds on his desk. The disastrous presidency of George W. Bush and the toxic legacy he left behind require the new White House resident to undertake a sweeping redefinition of politics: inwards, with a reframing of the federal state's role in the economy and public life in general, and outwards, with a strategic reformulation of the United States' role

>>

La primera prioritat és prohibir les pràctiques antiterroristes que avalen la tortura

<<

No es tracta únicament d'una reformulació estratègica en els dos fronts, l'intern i l'exterior, sinó que Obama haurà de dedicar molts esforços a reparar les nombroses avaries produïdes per la presidència que ara acaba. D'entrada, les avaries econòmiques i financeres d'un país que s'encongeix i perd llocs de treball a doll. Però sobretot, les avaries en els aparells militar i diplomàtic nord-americà, en les relacions bilaterals amb nombrosos països, en l'actual arquitectura de l'ordre internacional i de les seves institucions i, sobretot, en la imatge, projecció i autoritat de la superpotència americana com a exemple de comportament democràtic, àrbitre de conflictes i líder amb vocació de comprometre's i dirigir la política mundial. Per escometre una part d'aquesta feina no ha calgut esperar que s'instal·lés a la Casa Blanca: la seva campanya electoral, amb el moment altament significatiu que va ser el míting a Berlín el 24 de juliol, va començar a capgirar la imatge

<<

en el mundo. De hecho, el nuevo presidente, acuciado por el tiempo, ya ha anunciado todo esto, antes incluso de la toma de posesión, al acelerar la formación del nuevo gobierno y al enunciar los planes de trabajo que empezará a aplicar a partir del 21 de enero.

No se trata únicamente de llevar a cabo una reformulación estratégica de los dos frentes, el doméstico y el exterior. Obama tendrá que dedicar muchos esfuerzos a reparar las numerosas averías provocadas por la presidencia que ahora concluye. De entrada, las averías económicas y financieras de un país que se encoge y que pierde puestos de trabajo a un ritmo vertiginoso. Pero, sobre todo, las averías en los aparatos militar y diplomático norteamericano, en las relaciones bilaterales con numerosos países, en la arquitectura actual del orden internacional y de sus instituciones y, sobre todo, en la imagen, proyección y autoridad de la superpotencia americana como ejemplo

<<

in the world. In fact, pressured by time, the new president already mentioned all of this even before taking office by stepping up his appointments in the new government and drawing up the working plans he will begin to implement on the 21st of January.

The goal is not solely a strategic reformulation on both fronts, the internal and the external, rather Obama must also do his utmost to repair the enormous damage produced by the presidency that is now coming to an end. This includes not just the economic and financial damage in a country that is constricting and losing jobs left and right, but especially the damage in the American military and diplomatic corps, in the current architecture of the international order and its institutions, and especially in the image, outreach and authority of the American superpower as a paragon of democratic behaviour, an arbiter in conflicts and a leader with the mission of

La primera prioridad es prohibir las prácticas antiterroristas que avalan la tortura

dels Estats Units davant l'opinió pública internacional; el mateix es pot dir de les expectatives creades per la seva arribada al poder, que constitueixen el camp adobat per facilitar les primeres actuacions.

En sentit contrari, cal dir també que en la fase de la transició presidencial ja va rebre tres avisos sobre les novetats perilloses que l'esperaven a partir del dia 20 de gener. Està perfectament estudiat pels experts polítics que els moments de relleu presidencial són especialment delicats i arriscats en l'escena internacional. Les setmanes d'interregne o els mesos primers de les presidències, moment de les vacil·lacions i dels errors, els aprofiten els adversaris interns o externs per posar a prova el nou president o per canviar-li sobtadament el mapa abans que pugui aplicar les noves idees. El desembarcament a la badia Cochinos, preparat per la CIA, es va produir l'abril de 1961, quan John Kennedy encara no havia acabat els primers cent dies. La

de comportamiento democrático, árbitro de conflictos y líder con vocación de comprometerse en la política mundial y de dirigirla. Para acometer una parte de esta tarea no ha habido que esperar a que se instalara en la Casa Blanca: su campaña electoral, con el momento altamente significativo que supuso el mitin en Berlín el 24 de julio, comenzó a dar un vuelco a la imagen de Estados Unidos a ojos de la opinión pública internacional; otro tanto podemos decir de las expectativas creadas por su llegada al poder, que constituyen el terreno abonado para facilitar las primeras actuaciones.

En sentido contrario, conviene decir asimismo que, en la fase de la transición presidencial, ya recibió tres avisos sobre las peligrosas novedades que le aguardaban a partir del día 20 de enero. Si algo han estudiado a fondo los expertos políticos es que los momentos de relevo presidencial son especialmente delicados y arriesgados en

pledging to guide world politics. There was no need to wait until he moved into the White House to tackle some of these issues: his election campaign, with the meaningful high point of the gathering in Berlin on the 24th of July, began to shift the image of the United States in international public opinion; the same holds true of the expectations created by his taking office, which lay fertile ground to facilitate his first actions.

On the other hand we should also say that in the presidential transition he received three warning signals about the dangerous new developments awaiting him after the 20th of January. Political experts have produced legions of studies showing that times of presidential transition are particularly delicate and risky on the international scene. The weeks of interregnum and the first few months of a president, a time of vacillation and errors, are seized upon by internal

The first priority is to ban the counter-terrorist practices that endorse torture

llarga ocupació de l'ambaixada nord-americana a Teheran, des del 4 de novembre de 1979 fins al 20 de gener de 1981, el mateix dia de la Inauguració de Ronald Reagan, va condicionar fortament els darrers mesos de Jimmy Carter i va contribuir a la seva derrota. També s'han produït en moments de transició la intervenció humanitària a Somàlia o la crisi anomenada de l'illa de Hainan, en què un avió de reconeixement nord-americà va col·lidir amb un caça xinès, l'abril de 2001, just després de la instal·lació de George W. Bush a la Casa Blanca, cosa que va provocar una escalada de tensió entre Washington i Beijing.

En el cas d'Obama, la primera advertència, el mateix dia de les eleccions, va venir de Moscou, que va voler posar a prova el nou president tot anunciant el desplegament de míssils a l'enclavament de Kaliningrad, en resposta a l'escut antimíssils que els Estats Units

>>

la coyuntura internacional. Los adversarios domésticos o externos aprovechan las semanas de interregno o los primeros meses de las presidencias, momento de vacilaciones y errores, para poner a prueba al nuevo presidente o para variarles repentinamente el mapa antes de que pueda aplicar sus nuevas ideas. El desembarco en la bahía de Cochinos, preparado por la CIA, se produjo en abril de 1961, cuando John Kennedy todavía no había cumplido sus primeros cien días. La larga ocupación de la embajada norteamericana en Teherán, desde el 4 de noviembre de 1979 hasta el 20 de enero de 1981, el mismo día de la Inauguración de Ronald Reagan, condicionó poderosamente los últimos meses de Jimmy Carter y contribuyó a su derrota. También coincidieron con momentos de transición la intervención humanitaria en Somalia o la crisis conocida como la de la isla de Hainan, en la que un avión de reconocimiento norteamericano

>>

or external adversaries to test the new president or suddenly change the map before he can implement his new ideas. The disembarkation in the Bay of Pigs masterminded by the CIA took place in April 1961 when John F. Kennedy had not been in office for even 100 days. The lengthy occupation of the American embassy in Tehran, from the 4th of November 1979 until the 20th of January 1981, the same day as Ronald Reagan's inauguration, heavily conditioned the last months of Jimmy Carter's mandate and contributed to his downfall. The humanitarian intervention in Somalia and the so-called Hainan Island crisis also took place at times of transition. In the latter, an American reconnaissance aircraft collided with a Chinese fighter jet in April 2001, just after George W. Bush was installed in the White House, which triggered an escalation in tensions between Washington and Beijing.

>>